

KLEURRIJKE TAPIJTLEGGERS

Even buiten Vriescheloo, in het oosten van Groningen, ligt kwekerij Jacobs. Eén hectare grond, waarvan iedere vierkante centimeter getuigt van een grote liefde voor planten. De privé-tuin bij deze biologische vastenplantenkwekerij is in het vroege voorjaar bezaaid met bloeiende bolletjes. 'We willen bezoekers mee laten genieten van onze voorjaartuin.'

Doorkijkje naar het omringende landschap. Op de voorgrond narcis 'February Gold'.

Vanaf het begin, zegt het kwekersduo Henk en Dori Jacobs, was er een liefde voor planten, de kwekerij kwam pas later. Zo'n dertig jaar geleden vielen ze voor een boerderij even buiten Vriescheloo. Om twee redenen: er lag een grote lap grond bij en er was een boomgaard. "Die bomen hebben we altijd gekoesterd, zegt Henk. "Eronder bloeien in het voorjaar voorjaarsbolletjes en bosanemonen. Zodra het bladerdak zich sluit, verdwijnen ze weer."

De eerste jaren hadden Henk en Dori het druk met leven van het land. De moestuin leverde groenten, de koe zorgde voor zuivel en mest. "We waren bezig met hooien, kaasmaken en wecken", vertelt Dori. Henk verzamelde aanvankelijk heemplanten, later legde hij zich toe op het kweken van robuuste tuinplanten. Die zette hij in de moestuin, waardoor er weer een nieuw stuk grasland moest worden omgespit voor de groenten. Zo is de tuin ontstaan. De koe verdween en het bewerken en inrichten van de tuin werd - naast het verzamelen en selecteren van planten - een dagelijkse bezigheid.

Kleurig tapijt

"Dat verzamelen van planten hadden we ons halve leven al gedaan", vertelt Henk. "We trokken met een campertje door Europa en kochten bij kwekers alles wat we mooi vonden." In 2001 besloten ze een kwekerij te beginnen. De planten die Henk en Dori verkopen hebben ze allemaal zelf gezaaid, gestekt en gescheurd. "Het gaat ons niet alleen om de verkoop, maar ook om het contact met andere tuinliefhebbers. We willen de bezoekers van de kwekerij mee laten genieten van

onze tuin. Dat is ook de reden dat we elk jaar verschillende evenementen organiseren."

In het derde weekend van maart, wanneer de voorjaartuin op z'n mooist is, beginnen Henk en Dori het tuinseizoen met wat ze 'Lentekriebels' noemen. "De tuin rondom de boerderij is dan bezaaid met voorjaarsbloeiërs: vroege krokussen, lenteklokjes (*Leucojum vernum*) en meer dan zestig verschillende cultivars van het sneeuwklokje. Henk: "Wanneer al die mooie, feestelijke sneeuwklokjes bloeien, doet deze plek me denken aan de bossen waarin ik ooit heb rondgezworven. Die waren in het voorjaar ook helemaal wit van de sneeuwklokjes."

Vlak na de sneeuwklokjes komen de krokussen, narcissen en de sneeuvroem (*Chionodoxa*). Zij krijgen gezelschap van een grote verzameling verschillende bosanemonen (*Anemone nemorosa*), vaste lathyrus (*Lathyrus vernus*), elfenbloem (*Epimedium*) en vingerhelmbloem (*Corydalis solida*), beter bekend als 'vogeltje op de knuk'. Tussen de varens en de vroege siengrassen volgen dan het speenkruid (*Ranunculus ficaria*), gebroken hartje (*Dicentra*), voetblad (*Podophyllum*), *Trillium* en *Jeffersonia*. Samen met de *Helleborus* ontstaat zo een kleurig tapijt.

Alleen kijken

Vermeerderen de bolgewassen zichzelf of liggen Henk en Dori elk najaar op hun knieën om bollen bij te planten? Henk schudt zijn hoofd: "Nee hoor, dat gaat helemaal vanzelf. Al is het wel zo dat we er in het verleden heel veel hebben geplant. In augustus organiseren we het Heleniumfestival en in september de Grassendagen. Ooit dachten ►

we dat dat mooie gelegenheden zouden zijn om bolletjes te verkopen, maar helaas raakten we ze moeilijk kwijt. Er bleven veel bollen over en die hebben we toen maar in onze eigen tuin geplaat. En omdat deze bolgewasjes zichzelf goed vermeerderen, werden het er steeds meer. Maar met de bollenverkoop zijn we gestopt. De sneeuwkllokjes en andere voorjaarsbolletjes in mijn tuin zijn alleen om naar te kijken, we verkopen ze niet."

De grond in Vriescheloo (Oost-Groningen) is iets aan de zure kant. Dat komt doordat het voormalig hoogveengebied is. Dalgrond heet dat, vertelt Henk. "De turfgravers groeven eerst de doorwortelde rulle toplaag af en legden die opzij, omdat die niet geschikt was voor het maken van turven. Vervolgens konden ze turven steken tot aan de zandlaag." Daarna werd de rulle toplaag teruggelegd en met het onderliggende zand vermengd. Sneeuwkllokjes houden niet zo van onze grond, zegt Henk. "Ze doen het beter op klei. Alleen *Galanthus nivalis* handhaaft zich hier redelijk en zaait zich ook uit. Bemesten doen Henk en Dori niet. "Alleen de heleniums krijgen biologische mestcompost. *Helenium* is een vreter die de grond uitput en zo zichzelf om zeep helpt. Maar de meeste planten hoef je geen extra mest te geven. Dat doen we dan ook niet, want dat zorgt voor hoge, slappe planten. In een gezond ecosysteem zorgt een actief bodemleven voor plantenvoedsel op het moment dat de planten het nodig hebben. Eén van die mooie natuurwonderen!"

Na de bloei

Als de bollen zijn uitgebloeid, komt onherroepelijk het moment dat hun bladeren afsterven en als uitgewrongen dweilen over de bodem slieren. Maar dat lelijke loof afknippen mag dan nog niet. "Er is een tijd van komen en een tijd van gaan", knikt Henk. "Maar tegen de tijd dat onze voorjaarsbollen klaar zijn, worden ze gecamoufleerd door de planten die dan boven de grond komen, zoals varens, *Veronicastrum*, *Cimicifuga*, *Phlox*, *Astrantia*, *Rodgersia* en *Hosta*. In onze schaduwtuin staan bijna zestig verschillende rodgergia's, waaronder een aantal eigen selecties. Op de ietwat vochthoudende, venige grond groeien ze heel imposant uit tot schitterende planten. Een leuke bijkomstigheid is dat de slakken ze niet lusten. Dat geldt trouwens ook voor onze hosta's. Onze kleine collectie van dikbladige types is niet groot, maar ze doen het goed."

De voorjaarstuin vergt niet veel onderhoud. "Agressieve soorten zet ik terug, zodat ze niet gaan woekeren. Speenkruid wordt vies geel als het is uitgebloeid en dat duurt twee weken. Maar dat laat ik zo. Waar speenkruid groeit, moet je nooit de grond verplaatsen. Dan neem je de knolletjes mee en voordat je het weet staat je hele tuin er vol mee." Ook aan het gras in de schaduwtuin heeft Henk nauwelijks werk. "Ik noem het ook geen gazon, het is een mosveld met wat wild gras. Dat moet natuurlijk wel gemaaid worden, anders komt de hele border vol met gras. Ik maai dus al vroeg de randen van de grasveldjes, maar daar staan weinig bollen. In de rest van het gras moeten de bollen zich kunnen uitzaaien. Dat maai ik pas eind mei, als het loof van de narcissen verkleurt. Dan ziet het er eventjes ruig uit. Maar dat geeft niet, ons gazon is niet voor de sier." ▶

Tekst Nicolien van Doorn
Beeld Elke Borkowski e.o.

In maart is de tuin bezaaid met bloeiende voorjaarsbollen.

Keermuur van oude dakpannen. In het verhoogde bed groeien sneeuwkllokjes en *Helleborus*. Op de voorgrond *Corydalis*.

Henk en Dori zaaien, stekken en scheuren alle planten zelf.

ZELF KIJKEN

Op 17 en 18 maart opent kwekerij Jacobs het nieuwe tuinseizoen met 'Lentekriebels'. De voorjaarsbollen, helleborus en andere bos- en schaduwplanten staan dan volop in bloei. Kwekerij Jacobs, 5e Dalweg 4, 9699 TS Vriescheloo. Open van woensdag t/m zaterdag van 9-17 uur; www.kwekerijjacobs.nl; info@kwekerijjacobs.nl; tel. 0597-541543.

'*Lathyrus vernus*' vormt een stevige pol met donkergroen, gedeeld blad. De gewone soort is in het voorjaar getooid met paarsachtige vlinderbloemen, maar er zijn ook cultivars in roze en crémewit. Deze langlevende en onweerstaanbare voorjaarsbloeiër wordt ongeveer 35 cm hoog en is geschikt voor een zonnige of halfbeschaduwde plek.'

'*Helleborus*' (kerstroos) is de eerste vaste plant die de tuin kleur geeft. Daarbij bloeien ze ontzettend lang. Het is dus heel begrijpelijk dat ze zo populair zijn. Hoewel *Helleborus* tegenwoordig zelfs bij benzinestations wordt verkocht, loont het de moeite om een exemplaar aan te schaffen dat met geduld en vakkennis is opgekweekt. Dan heb je er niet één, maar vele jaren plezier van.'

'*Aruncus*' (zie foto), de geitenbaard, is een oersterke vaste plant. De Europese soort (*A. dioicus*) is vrij grof, maar je hebt ook soorten die wat fijner zijn, zoals *A. 'Woldemar Meier'*. Deze geitenbaard heeft mooi uitstaande bloemen en wordt maar zo'n 40 cm hoog. Houdt van halfschaduw en bloeit in juni met rozig-witte aartjes.'

'*Bergenia*' (schoenlappersplant) heeft groot, wintergroen blad, dat in het najaar prachtig rood kan kleuren. De opvallende, roze bloemen verschijnen in april. De cultivar '*Eroica*' (zie foto) wordt zo'n 40 cm hoog en de bloemstelen steken goed boven het blad uit. Ook z'n winterkleur is prima. Voor zon of halfschaduw.'

'Ik heb een zwak voor *Rodgersia*, in de tuin staan er zo'n 55 verschillende. Uit een partij zaailingen selecteerden we drie uitmuntende exemplaren om mee verder te gaan. Een daarvan kreeg de naam 'Red Admiral', vanwege z'n donkerbruin uitlopende blad. Dit zie je vaker bij *rodgersia's*, maar 'Red Admiral' houdt die donkere tint lang vast. Ook de lange, slanke bloeiwijzen zijn mooi rood. Schaduw of (mits de grond vochtig is) zon.'

HENKS FAVORIETEN

'*Thalictrum aguilegifolium*, de akeleiruit, is een ijle vaste plant met blauwgroen, akelei-achtig loof. De pluizige bloemen - in alle tinten tussen wit en lilapaars - zijn geliefd bij vlinders en bijen. Later volgen er decoratieve zaden. Hoogte: 120-160 cm.'

'*Pulmonaria*' (longkruid) bloeit vroeg en heeft aantrekkelijk gevlekt, gespikkeld of zelfs zilverkleurig blad. De plant is niet slakgevoelig en staat het liefst in voedzame, vochthoudende grond in de halfschaduw. Er is keus uit veel variëteiten, bijvoorbeeld *P. angustifolia* '*Azurea*' (rijkbloeiend met intens blauwe bloemen) of de vroegbloeiende *P. rubra* 'Redstart', met ongevlekt lichtgroen loof en steenrode bloemen.'

'*Podophyllum*' is een zeer betrouwbare, imposante schaduwplant. Wij vinden het verbazend dat ze zo weinig worden verkocht. Door een toeval stuitte we op een prachtig exemplaar, dat we de naam 'Chocolate Star' gaven. In het voorjaar komt deze *Podophyllum* met glimmend, donkerbruin blad boven de grond. *Podophyllum's* groeien de eerste jaren polvormig, maar als ze langer vast staan, sturen ze in het voorjaar her en der hun bladparaplutjes omhoog. Ze zijn echter te mooi om dat woekeren te noemen.'

'*Corydalis solida*, de voorjaarshelmbloem, heeft fijn verdeeld blad en bleek karmijnroze bloemen. Van deze stinzenplant zijn er ook selecties in fellere kleuren. Zoals 'George Baker', die intens rode bloemen produceert. Een opvallend contrast met andere voorjaarsbloeiërs! Ongeveer 20 cm hoog. Zon of halfschaduw.'

'*Epimedium*' (elfenbloem) is een uitstekende bodembedekker voor een plek in de halfschaduw. Vaak hebben ze gele bloemen, maar *E. grandiflorum* '*Lilafee*' bloeit lilapaars. In april-mei steken de bloemen mooi uit boven het jonge, koperkleurige blad. '*Lilafee*' is niet wintergroen. Hoogte: 30 cm.' *